

'Ortak Acı'

BAŞBAKAN Erdoğan, 1915 olayları dolayısıyla Ermenilere hitaben bir taziyet mesajı yayınladı.

Bu tarihimizde bir ilktir.

Ekim 2009'da Ermenistan'la ilişkileri düzeltmek ve **"soykırım"** iddialarını tarihçilere tevdi etmek üzere iki protokol imzalamıştı. Taziyet bildirisi, aynı siyasetin Türkiye açısından devamı niteliğindedir. Bu konuya iç politika gözlüğüyle değil, iki millet arasındaki derin duygusal sorunun nasıl çözülebileceği açısından bakmak gerekir.

'HEPİMİZİN ORTAK ACISI'

Başbakan'ın açıklamasına hâkim olan perspektif, Birinci Dünya Savaşı yıllarının **"Türk, Kürt, Arap, Ermeni ve diğer milyonlarca Osmanlı vatandaşı için acılarla dolu bir dönem"** olduğu vurgusudur. Nitekim bildiride **"adil bir insani ve vicdani duruş, din ve etnik köken gözetmeden bu dönemde yaşanmış tüm acıları anlamayı gerekli kılar"** denilmektedir. Ermenilerin yaşadığı acılar da aynı genel perspektiften ele alınıyor:

"Osmanlı İmparatorluğu vatandaşı herkes gibi Ermenilerin de o dönemde yaşadıkları acıların hatıralarını anmalarını anlamak ve paylaşmak bir insanlık vazifesidir."

Bildirinin son cümlesi şöyle:

"Aynı dönemde benzer koşullarda yaşamını yitiren, etnik ve dini kökeni ne olursa olsun tüm Osmanlı vatandaşlarını rahmet ve saygıyla anıyoruz."

Bildiride olaylar için **"hepimizin ortak acısı"** denilmesini ve insani duyarlık çağrısı yapılmasını doğru buluyorum. Benim 2009'da yayınladığım belgeselin ve kitabın da adı **"1915, Ortak Acı, Türkler ve Ermeniler"**di.

İÇ POLİTİKA GÖZLÜĞÜ

Konuyla ilgili duruşlarımıza göre, Başbakan'ın bildirisinde eksikler, fazlalar bulabiliriz. Fakat unutmamak gerekir ki, ortada çözüm yoluna konulması gereken bir Türk-Ermeni sorunu vardır, uluslararası hale gelmiştir. Bir çırpıda değil, karşılıklı adımlarla çözüme ulaşılacaktır.

"Ermeniler bizi kesti" söylemi çoktan demode olduğu gibi, **"soykırım"** dayatması da çözüme engel olmaktadır.

Türkiye'nin hem **"soykırım"**ı reddeden, hem dönemin acılarına anlayışla yaklaşan bir perspektif ortaya koyması, sözlerini daha etkili hale getirecektir; bunun örnekleri az değildir.

Bildiri tek taraflı da değildir, Ermeni milliyetçilerine de **"tarihten husumet çıkarmayı... acıların yarıştırılmasını... Türkiye karşıtlığı için bir bahane olarak kullanılmasını... siyasi çatışma konusu haline getirilmesi"** yolunun artık bırakılması için çağrı yapılmıştır.

Göreceksiniz, dünya diplomasi camiasında bildirinin Türkiye lehine etkileri olacaktır.

YARAYI SARMA ZAMANI

Şimdi, Ermenistan ve Diaspora söylemini yumuşatmalı, kavga sebebi olan **"soykırım"** terimi yerine uzlaşılabilir başka kavramlar geliştirmelidir.

Fransız Anayasa Konseyi'nin ardından, Perinçek davası dolayısıyla AİHM'nin verdiği 17 Aralık 2013 tarihli karar da **"soykırım"** kavramının geniş yorumlanamayacağını gösterdi.

Tarih araştırmalarında da **"Kim kimi kesti?"** dehlizinden çıkılarak yeni perspektifler geliyor: Bunlardan Edward J. Erickson'un 2013'te yayınlanan **"Ottomans and Armenians, A Study in Counterinsurgency"** adlı akademik eseri bilhassa önemlidir.

Ermeni silahlı örgütlerinin 1880'lerde başlayıp Birinci Dünya Savaşı'nı **"fırsat"** bilerek silahlı **"isyan"**ları tırmandırmaları ve Osmanlı'nın **"isyan bastırma"** metodu olarak **"tehcir"** uygulaması ve yaşanan facialar...

Müslümanlar ve Ermeniler asırlar boyu gerçekten etle tırnak gibi yaşadıkları için, çatışmaları iki taraf için de korkunç facialara yol açtı... Yaraları sarmanın zamanı çoktan geldi.

Artık taraflar dillerini **"yarayı sarma"** dikkatiyle kullanmalı.